

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelje in
praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA STEV. 13.

TELEFON STEV. 552.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG STEV. 3.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

Narodno edinstvo.

V nedeljo ima g. Pribičević shod v Belokrajini. Več ko gotovo je, da bo na tem shodu govoril g. Pribičević tudi o narodnem edinstvu. Ravno tako pa je gotovo, da tudi na metliškem shodu ne bo povedal, v čem da po njegovem mnenju to narodno edinstvo obstoji, temveč bo po štari navadi tudi v nedeljo trditev obenem že argument.

Po našem skromnem mnenju pa takšna argumentacija ne drži in skrajni čas je, da tudi samostojni demokrati enkrat jasno povedo, kaj smatrajo pod narodnim edinstvom in da se po tem tudi ravna. Zakaj ni kmalu tako meglenega pojma, kakor je beseda o narodnem edinstvu. Vsaka meglenost pojmov pa je škodljiva in zato načenjamo debato tudi o narodnem edinstvu.

Brez vsakega dvoma je, da imamo Slovenci, Hrvati in Srbi vse polno skupnih interesov in da so ti interesi tako evidentni, da ni bilo po preobratu niti enega zavednega Slovenca, ki bi mislil, da je kaj drugega mogoče, ko združitev vseh jugoslovenov v eni državi Srbov, Hrvatov in Slovencev — v Jugoslaviji. Vsi smo se pač zavedali, da moramo biti proti temu svetu eno, ali pa propademo. Zato je bilo politično edinstvo jugoslovenov vedno nesporno in zato so se tudi vse jugoslovanske stranke odločno postavile na zadržavno stališče. (Kar se je govorilo o protidržavnosti nekaterih strank, je bila navadna politična umazanost, vsaj se še niti komunistom ni moglo dokazati nobeno protidržavno dejanje. Nasprotno so ti s svojim centralizmom svojo zadržavnost več ko dokazali.)

Kakor je bilo torej vse za politično edinstvo, tako pa ni nihče mislil, da bi moglo to edinstvo iti tako daleč, da bi moral le en jugoslovanski narod žrtvovati svojo individualnost. Najodločnejše so v tem oziru nastopili Srbi in vsem na čelu Nikola Pašić, ki o jugoslovenstvu — ali kakor pravijo njegovi najbolj vneti pristasi: o jugovini — ni hotel niti slišati. Njegova vnaša za ohranitev srbske individualnosti tudi na zunanje je šla celo tako daleč, da ves svet imenuje našo državo Jugoslavijo, le mi o tem najnaravnnejšem imenu nečemo nič slišati.

Kakor Srbi, tako pa tudi Hrvati niso hoteli nič slišati o žrtvovanju svoje individualnosti. Nasprotno so hoteli ohraniti še svojo državno-pravno posebnost.

Kot zdrav narod naravno tudi Slovenci niso hoteli žrtvovati svoje individualnosti in je niso mogli niti pri najboljši volji. Če bi žrtvovali svoj jezik, bi žrtvovali svojo dušo in zapadli bi v največji barbarizem. Kajti kultura se da širiti samo v materinskem jeziku in v tistem hipu, ko bi prenehale slovenske knjige, bi prenehal slovenski narod tudi čitati. Naj samo izda »Jutro«, najbolj vnet propagator popolnega narodnega edinstva eno samo svojo številko v jugoslovensčini, pa bo takoj njegove glorie konec. V jezikovnem oziru zato ne more biti edinstva in kdor bi hotel tako edinstvo s silo vpejati, ta ogroža celo politično edinstvo.

In na gospodarskem polju? Tu bi se edinstvo dalo doseči in Slovenci se nikdar niso temu upirali, da imajo vsi državljani iste pravice in iste dolžnosti. Toda ravno tega edinstva se nam ni hotelo nikdar priznati. Od vojnih reparacij pa preko davkov in dobav tja do služb v vojski se ni nikdar hotelo priznati, da smo mi eno z vsemi državljani. In danes se bore za izenačenje davkov Slovenci, proti pa so pašičevci, s katerimi so toliko časa samostojni demokrati vladali v tako lepem soglasju.

Nihče ni bil tako idealno za narodno

Pred odgoditvijo skupščine.

PASIČEVCI SABOTIRALI DELO V SKUPŠČINSKIH ODBORIH, SAMO DA
SKUPŠČINA NE BI MOGLA DELATI.

Beograd, 11. junija. Včeraj popoldne se je zopet pojavilo vprašanje delovanja narodne skupščine. Kakor znano, je vlada nameravala obdržati narodno skupščino zbrano še vsaj štiri tedne, da bi se v tem času dokončali vsi nujni posli, ki stoje pred parlamentom in se smatrajo za neodložne. Skupščinski odbori pa niso pripravili nobenega gradiva za plenarno skupščino, zato je nastalo veliko vprašanje, če bo skupščina sploh še mogla kaj delati. Kakor izgleda, je imela popoln uspeh Pašičeva taktika, ki je šla za tem, da se onemogoči, da bi ostala skupščina zbrana s čemur se je hotelo dokazati, da parlament ne more dalje funkcionirati. Predstavniki radikalov v odborih, ki so sami pašičevci, so skrbeli zato, da so se skupščinski odbori kolikor mogoče redko sestajali, s čemur se je zavleklo delo in je skupščina bila primorana, pred časom iti na polletne počitnice, ker nima kaj delati.

Ker se je bilo treba odločiti glede novega dnevnega reda skupščine, sta se včeraj sestala podpredsednik skupščine Subotić in predsednik vlade Uzunović. Na sestanku je bil govor o nadaljnjem delu skupščine. Po daljšem razgovoru pa sta ugotovila, da narodna skupščina nima nobenega gradiva in da se je prav težko odločiti glede tega, kaj naj se postavi na dnevni red.

Danes je na dnevnem redu interpelacija opozicije o gospodarski krizi. Ta interpelacija mora biti še danes odpravljena. Ostalo je samo vprašanje, kaj naj skupščina dela v soboto in pa prihodnji teden. Ugotovilo se je, da v soboto pride lahko na vrsto dva majhna zakona in sicer o valorizaciji bilancne imovine in zakon o dopolnitvi versailske pogodbe. Oba zakona sta bila že v odborih obdelana. Zato je mogoče, da ostane skupščina tudi v soboto še zbrana.

Kar se tiče dela za prihodnji teden, se na sestanku skupščinskega in vladnega predsednika ni moglo nič določiti, s čim naj bi se skupščina bavila. Obstoji pač še ena možnost, da ostane skupščina zbrana: v ponedeljek in torek se vzamejo lahko v razpravo nekatere prošnje in pritožbe, dalje se izvrši lahko volitev drugega podpredsednika skupščine na mesto dr. Šibenika, ki je postal minister za agrarno reformo. Če se izvrše še te

slvari, potem pa ostane skupščina popolnoma praznih rok.

Mislilo se je na to, da bi se postavile na dnevni red tudi nettunske konvencije. Toda to bo šlo prav težko, ker konvencij ni še pretresal ministrski svet in tudi še ni doseženo potrebno soglasje med obema koaliranimi strankama.

Kar se pa tiče drugih zakonov, predvsem zakona o izenačenju davkov, se je ugotovilo, da ta zakonski načrt ne more biti tako naglo rešen, da bi bil že v par dneh končan in predložen narodni skupščini. Isto se je konstatiralo glede zakona o občinah. Tudi ta zakon se ne more tako hitro dovršiti, ker ga proučujejo še posamezni strokovnjaki, ki morajo podati svoje mnenje. Prav zaradi tega je bilo tudi sklenjeno, da se občinske volitve v Srbiji in Črni gori izvrše še po starem zakonu in ne po novem, kakor se je prvotno nameravalo.

Tudi je nemogoče že sedaj postaviti na dnevni red zakon o centralni državni upravi. Tudi v tem zakonu se morajo proučiti še nekatera vprašanja, ki so precej važna in o katerih se je sicer razpravljalo, pa je bilo sklenjeno, da se vzamejo še enkrat v pretres.

Na ta način se je konstatiralo, da je skupščina prišla v tak položaj, da je prav težko govoriti o njenem nadaljnjem delu.

Sinoči ob 6. je Uzunović nenadoma sklical ministrski svet na sejo. Pred tem se je v vladnih krogih govorilo, da preostajata le dve možnosti za skupščino: ali se skupščina enostavno s kraljevim ukazom zaključi in bi se novo zasedanje začelo po ustavi z 20. oktobrom, ali pa ostane še par dni na delu in se potem za nedoločen čas — vsaj do 1. septembra — odgodi, če bi do tega časa odbori dokončali svoje delo in bi zopetno sklicanje dovoljevale politične prilike... Verjetno je, da se bo sprejelo drugo stališče in to zaradi tega, ker bi sicer, če se skupščina zaključi s kraljevim ukazom, ostali poslanci ves čas brez dnevnice. O tem se mora sklepati še v ministrskem svetu. Predsedstvo skupščine bo poskrbelo za možnost, da se skupščina obdrži še pri delu ter bo pri odborih urgiralo, da dokončajo čimprej svoje delo, ker se bo morala sicer sredi prihodnjega tedna odgoditi na nedoločen čas.

Seja vlade.

BOJ ZA NETTUNSKKE KONVENCIJE.

Beograd, 11. junija. Včeraj popoldne je bila na zahtevo dr. Ninčiča sklicana seja ministrskega sveta, ki je trajala od 6. do 9. zvečer. Seja je bila posvečena proučevanju nettunskih konvencij. Zato sta bila pri seji navzoča tudi dr. Rybač in Ranišlav Avramović. Konvencije so natisnjene v knjigi, ki obsega par sto strani in ki je razdeljena na tri glavne dele. Včeraj se je razpravljalo o prvem delu, ki obsega prometne konvencije.

edinstvo kakor Slovenci. Toda za ene vrste edinstva Slovenci niso mogli nikdar biti, ker niso hlapeci. To je namreč za ono edinstvo, ki pravi, da se mora slovenski narod slepo pokoravati, ker je maloštevilčen. Takega edinstva pa slovenski narod nikdar ni razumel in ga noče razumeti in če bo v nedeljo razlagal g. Pribičević tako edinstvo, potem mu fiasko ne izostane!

SKUPŠČINA BO SAMO ODGODENA.

Danes se bo konferenca nadaljevala. Na seji ministrskega sveta se je sklenilo, da pride na eno prihodnjih sej narodne skupščine ostanek beograjskih konvencij in sicer: Konzularna konvencija, konvencija o nastanitvi, 4 prometne konvencije in 6 specialnih konvencij, ki se nanašajo na ureditve raznih manjših vprašanj, kakor n. pr. izmenjava umetniških predmetov in dr.

Kar se tiče odgoditve skupščinskih sej, se je zastopalo stališče, da bi bilo zelo neprilичno, ako bi se moral odločiti sprejem zakona o neposrednih davkih, ki je sedaj na dnevnem redu. Ker bi z zaključitvijo skupščine s kraljevim ukazom bilo tudi ustavljeno vsako nadaljnje delo v skupščinskih odborih, je najverjetnejše, da se bodo skupščinske seje, ako skupščina ne bo mogla funkcionirati, odgodile za nedoločen čas.

Kriza Zveze narodov.

Zeneva, 11. junija. Zastopnik Brazilijske Zveze narodov je sinoči izjavil, da se Brazilijska odpoveduje mestu v Svetu Zveze narodov. Seja Sveta je bila nato v največjem razburjenju zaključena. Španija je sklenila, da se bo vzdrževala glosovanja v Svetu Zveze narodov, dokler ne dobi stalnega mesta. — V diplomatskih krogih smatrajo, da je ta nastop Brazilijske prvi znak, da bo Brazilijska izjavila svoj izstop iz Zveze narodov. Španija bo pa sigurno šla za njo. Če pride do tega in ne bo mogoče Brazilijske in Španije pripraviti do kakega kompromisa, potem je v nevarnosti Zv. narodov.

BETHLEN OKLOFUTAN.

Zeneva, 10. junija. Protektorju madjarskih farzifikatorjev se je danes pripetila zelo nerodna stvar. Ko se je namreč razgovarjal grof in ministrski predsednik Bethlen na hodniku palače Zveze narodov z madjarskimi novinarji, je pristopil k njemu nakrat tajnik madjarskih republikancev v Parizu, Emerich Ver, ter prisilil grofa Bethlena par krepkih zaustnic. Policija je seveda Vera takoj prijel. Ver je nato povedal, kako ga je Bethlenova vlada preganjala ter ga internirala. Šele na intervencijo Lige za človeške pravice je bil izpuščen ter nato odšel v Pariz, kjer je organiziral madjarske emigrante. — Ni treba naglasiti, da so simpatije jevnosti na strani Vera.

PASIČEVCI SANJAJO O POVRATKU PAŠIČA NA VLADO.

Beograd, 11. junija. V zadnjem času je bilo opaziti veliko aktivnost Pašičeve skupine in okrepitev njenega položaja v klubu. Pašičevci še vedno vstrajajo pri tem, da bi Pašić takoj po povratku iz inozemstva prevzel zopet državno upravo. Ne misli se sedaj nič na to, ali bi bila Pašičeva vlada sestavljena z radičevci ali brez njih ali s kako drugo skupino.

Z neke strani se doznava, da se Pašić sam čuti jako slabega in da je nekaterim svojim intimnim prijateljem že večkrat rekel, da bi mu bilo zaradi zdravja čisto nemogoče zopet prevzeti upravo države. Kljub temu so pašičevci zatrjevali, da bo na velikem zborovanju v Šumadiji, ki se sedaj pripravlja v Kragujevcu in za katerega je minister Simonović že vse potrebno pripravil, med drugimi govoril tudi sam Pašić.

Uzunović, Boža Maksimović, dr. Ninčić in dr. Srškić s svojimi prijatelji se napram tej akciji pašičevcev drže popolnoma rezervirano in vodijo posebno akcijo, da okrepe svoj položaj v klubu.

ALBANIJA POD VPLIVOM TUJE VELESILE.

Beograd, 11. junija. Včeraj se je mnogo govorilo na albanskem poslanstvu in o opustitvi podpisa trgovske pogodbe in konvencij, ki jih je imela Albanijska skleniti z našo državo, čeprav je na te dogovore pristala vsa albanska delegacija. Dalo se je ugotoviti, da so vmes intrige tujih zastopnikov, ki imajo svoje posebne interese, da v Albaniji ne pride do urejenih razmer. Nasprotno temu javlja službeno albansko poslanstvo, da gre pri vsem vprašanju le za trenutno nesporazumljenje in da Albanijska želi ohraniti dobre odnose z našo državo. Za novega albanskega poslanika v Beogradu je postavljen Cena-beg, ki je znan kot velik prijatelj našega naroda. Našemu poslaniku v Tirani Branku Lazareviću so bila včeraj poslana navodila glede vprašanja konvencij in trgovske pogodbe, da lahko albansko vlado najnatančneje obvesti o vsem.

Nasprotniki Panevrope.

Piše A. G.

I.

Iz dosedanjih člankov smo videli, da voditelji panevropskega gibanja korenito poznajo težave, ki ovirajo izvršitev te velike ideje. Saj je tudi Panamerika potrebovala celih sto let, da je zmagała Monroeova doktrina in da je prišlo do izprožene velike ideje do uresničenja. Bog ne daj, da bi morala tudi Panevrope čakati sto let na vresničenje. Ko imamo za seboj vzgled Panamerike, poznamo zgodovino njenega razvoja od spočetja misli do njenega uresničenja, poznamo vse težave njenega rojstva, poznamo vse ovire in sovražnike, ki so hoteli ta velikanski politični načrt onemogočiti, ali ko poznamo tudi vse one prepričujoče razloge, ki so v Ameriki končno zmagaali in ustvarili organizem, kateri kaže tudi Evropi lepo bodočnost, ako si ga usvoji in prikroji za svoje prilike, pa jej grozi tudi popolna propast in hlapčevstvo, ako ostane trmoglavno na dosedanji poti, — tedaj pač ne bomo potrebovali sto let, ne smemo čakati niti deset let, da ustvarimo po tako velikopoteznem vzgledu Panamerike tudi — Panevrope.

Iz izjav že čez tristo odličnih mož celega sveta se moremo uveriti, da spoznanje o nujni potrebi Panevrope zmaguje in letos bo že prvi kongres na — Dunaju. Predno si ogledamo te prijatelje Panevrope, vzemimo na rešilo njene nasprotnike, ki so: 1. narodni šovinisti, — 2. komunisti, — 3. militarizem, — 4. industrija, ki živi le od zaščitnih carin.

Prvi največ kričijo in so morda najbolj nevarni. Pravijo, da je Panevrope nevarna raznim narodom, ki bi bili v nevarnosti, da vtonejo, zato protestirajo proti vsaki omejitvi narodne suverenosti.

Komunisti sanjajo o Sovjetih po ruskem vzgledu; upirajo se vsaki politiki, ki ovira ekspanzijo ruskega bolševizma. K sreči komunizem v Evropi propada.

Militarizem pa živi od sporov in vojen. Oficirji in generali se boje za svoje eksistenco, ves militarizem sloni na tistem sedanjem evropskem redu, ki vodi Evropo v pogubo. Njim pomagajo industrije, ki žive od oboroževanja, pomagajo razni več ali manj temni elementi, ki iščejo svoj dobiček v — prelivanju potokov človeške krvi.

Četrta skupina sovražnikov Panevrope je pa najbolj nevarna in najbolj mogočna, — to je lista industrija, velika in mala, ki živi v glavnem le od zaščitnih carin in bi v Panevropi ne mogla več tekmovali. Te industrije ne žive od dobrote svojih izdelkov po primernih cenah, marveč od takih carin, ki onemogočajo uvoz dobrega in cenejšega blaga. (Ta pojav je posebno mogočen tudi v Jugoslaviji!)

Ta industrija je najmočnejši sovražnik zato si ga moramo pobližje ogledati in oceniti njegove razloge.

Tej industriji res grozi nevarnost v Panevropi, kajti panevropska carinska unija jo postavi pred neprijetno alternativo: bodisi mora svojo produkcijo postaviti na zdravo podlago, da bodo izdelki dobri in cene primerne, ali pa — propade. Zato pa se bo borila proti Panevropi z vsemi razpoložljivimi sredstvi: ustanavljala ali kupovala bo časopise, ki bodo rohnili proti evropski federaciji, razne nacionalne ekonomie bo pošiljala v boj, ki bodo dokazovali, da pomenja mednarodna svobodna trgovina — propast Evrope. Držili bodo Anglijo proti Panevropi, podpirali bodo šoviniste in militariste in govorili o narodni časti itd., ko se tresejo le za svoje profite, ki jih izjemajo iz žepov v glavnem — svojega naroda. Da, celo komuniste vprežejo v svoj voz!

Zaščitne carine so v najozži zvezi z — vojno nevarnostjo, kajti vsako državo silijo, da se pripravljajo na boj s sosedi in postaja tako čedalje bolj nekaka trdnjava, ki mora v silo za vse potrebščine samo skrbeti. — Ako je pa enkrat za vselej odstranjena vsaka vojna nevarnost, tedaj odpade potreba sklenjenih narodnih gospodarskih ozemelj. Ta spletkar mirovnega vprašanja s carinskim problemom nam pojasnjuje, zakaj te vrste

industrija hoče ohraniti internacionalno anarhijo in narodnostne spore in hujskarije. Da bi pa ta industrija opravičila boj proti svobodni trgovini, razkričava svojo industrijo za — narodni interes in njeno propast za — narodno katastrofo.

Ta teza je enostranska. Običajno industrializacija marsikakih dežel ljudstvu na sploh ni v srečo: zadovoljnost ne raste in revščina ne poje. Dovolj je v Evropi latitudij, ki bi mogle dati dela in zaslužka delavcem, kateri bi izgubili delo vsled propada za konkurenco nesposobnih industrij.

Z dosledno in pametno odpravo zaščitnih carin ob istočasni socialnih reformah — pred vsem agrarnih — bi ne bili oškodovani ne narodi ne delavci, marveč edino le take vrste industrije, ki niso sposobne za zdravo konkurenco.

Toda vsi konsumenti — in to so narodi v celoti! — bi imeli ogromen dobiček od svobodne konkurence. Nevarnosti zlorabe v obliki trstov se pa dajo v Evropi lažje preprečiti nego v Ameriki, kajti tu ima socializem več moči in več — sreča za splošne koristi narodov.

Tega sovražnika Panevrope bi mogle pred vsem razorožiti vse take industrije, katere se ne boje tuje konkurence in ki bi mogle s svobodno trgovino le še pridobiti novih tržišč. — Takih industrij je hvala Bogu velika večina! — To so pred vsem monopolne industrije, ki ne potrebujejo zaščitnih carin in te bo treba vpreči v službo panevropske ideje. Tako bi kapitalistični odpor proti Panevropi zlomili zopet le s — kapitalizmom.

Predno se Panevrope pojavi na zemljevidu, se mora vkoreniniti v srehi in glavah Evropejcev. Mostovi pravega razumevanja, interesa in prijateljstva morajo nastati od naroda do naroda, od industrije do industrije, od delavskih zvez do delavskih zvez, od literature do literature, — čustvo panevropske skupnosti, panevropskega patriotizma mora prodrati in zmagati!

Ali Evropa ne more čakati, da njene vlade in njeni strankarski voditelji spoznajo neizogibno potrebo združenja marveč vsak posamično, mož ali žena, ki je že prošinjel s tem spoznanjem, se mora prigrisati v službo te velike ideje, od katere zavisi usoda jednega celega dela sveta in usoda njegove kulture.

Nihče ni tako neznamen, da bi ne mogel kakorkoli služiti tej veliki ideji: vsakdo jo more širiti med znanci in prijatelji, more agitovati in voliti le take poslance, ki so proti sedanji anarhiji v Evropi za — panevropsko zvezo. Priti mora do jasnosti, do ločitve duhov: tu panevropejci — tam anti-evropejci, tu prijatelji, tam nasprotniki velike evropske federacije! Ko bodo imeli panevropejci večino v vseh parlamentih, bodo Združene države Evrope zagotovljene.

Mladina, možje, žene naj se zavedajo, da je Evropa na poti v propad, v hlapčevstvo. Rešitev je edino v Panevropi, po velikem vzgledu Panamerike!

Vsi Evropejci dobre volje se odvrnejo od politike sovraštva in zavisti, ki sta Evropo pripravili že na rob propasti: še je čas, da ne pade globoko doli v propad!

Ze je pripravljenih na milijone mož in žena vseh stanov, ki postavljajo moralne in materialne žrtve za to veliko idejo, in te vrste borec rastejo od dne do dne, kakor prodira spoznanje, da sedanja razdrapanost žene Evropo v pogubo. — Tudi panamerikansko gibanje je raslo v velikem delu po požrtvovalnosti velikega človekoljuba — Carnegia, a Evropa na njega še čaka!

Vendar boj je že pričel in je vsak dan bolj živahen, boj med preteklostjo in bodočnostjo, boj med omejenostjo duhov in zdravo pametjo, boj med barbarstvom in kulturo!

Znak: rdeč križ na rumenem solcu je znamenje, je simbol humanizma in pameti! — Ta zastava ljubezni in duha od Portugalske do Poljske naj čim prej zaplepolja v blagor Evrope in človeštva!

gmočnih sredstev, s katerimi razpolaga odbor za prirejanje tečajev, je moral odbor v preteklem letu zavrniti veliko število prošanj za sprejem v dotične tečaje. Zato apelira govornik na ministra, da podpre z znatno gmočno podporo to velezaslužno italijansko delo.

V odgovor na govor senatorja Morpurgo se je naučni minister Fedela dotaknil v svojem zaključnem govoru šolske politike v novih pokrajinah. Tudi v senatu je bila njegova tozadavna izjava kratka in jedrnat in je skoraj popolnoma enaka oni v poslanski zbornici. Naučni minister je izjavil, da bo vlada neomahljivo nadaljevala v svoji dosedanji šolski politiki. Ako bi ne bila dosegla italijanske šola tako očitnih uspehov med drugorodnim prebivalstvom, bi gotovo ne bila vzbudila toliko šuma in hrupa tostran in onstran Alp. Ker nimajo, kakor znano, Slovani v Italiji v senatu nobenega zastopnika, ni bilo seveda nikogar, ki bi lahko dal senatorju Morpurgo in naučnemu ministru primeren odgovor, ako bi mu sploh to dovoljeval poslovnik. Toda senator Morpurgo naj ve, da se kruto moti ako primerja položaj primorskih Slovencev s položajem beneških Slovencev pred — 60 leti. Od tedaj je preteklo mnogo vode po Nadiži in Soči. Pred 60 leti Slovenci takorekoč sploh nismo imeli še lastnega šolstva in tudi ne narodne zavesti. Tako eno kakor drugo je bilo šele v povojih. Zato ni nikako čudo, da so se beneški Slovenci, ki so bili tedaj priključeni k Italiji, precej hitro asimilirali. Baš takom teh 60 let, ki so pretekla od enega časa, si je zgradilo slovensko ljudstvo, ki je ostalo pod Avstrijo,

mogočno šolsko zgradbo, ki mu je bila v ponos in diko. Tekom teh 60 let se je razvila v slovenskem ljudstvu narodna zavest in taki meri, da je ne bo mogla zatreči stoletja, pa tudi ako ne ostane od njegove ponosne šolske zgradbe kamen na kamnu.

Politične vesti.

— Stanovanjski zakon bo podaljšan za eno leto. Novinarjem je izjavil minister za socialno politiko, da namerava predložiti skupščini zakonski načrt, s katerim se podaljša stanovanjski zakon za eno leto. Sicer se stanovanjski zakon ne bo skoraj nič izpremenil, le visokim uradnikom bo mogoče nekoliko povišati stanarino.

— Razžaljeni fašisti. Poročali smo že, da je italijanski poslanik protestiral pri čehoslovaški vladi proti govoru predsednika čehoslovaškega senata soc. demokrata Soukup, ki ga je imel ta na protifašistovskem shodu. Komaj je bil spor zaradi Soukupovega govora na pol likvidiran, pa je imel župan mesta Plzně velik govor, v katerem je ostro napadel fašiste in Mussolinija. Zaradi tega je italijanska vlada ponovno protestirala in zagrozila, da odpokliče svojega praškega poslanika. Tudi so Italijani zagrozili, da se ne udeležijo sokolskega zleta in mladinski »Narodni listy« so vsi iz sebe, če ne bi bil na sokolskem zletu navzoč tudi italijanski general Graziani, bivši komandant čehoslovaških legij v Italiji. Čehoslovaška vlada je poklicala plzeňskega župana Pika v Prago na odgovor in zato je pričakovati, da bo tudi ta spor likvidiran.

— Plzeňski župan Pík o fašizmu. V svojem govoru, ki je povzročil diplomatsen nastop Italije, je posl. Pík med drugim dejal: Po svojih sredstvih in ciljih pomeni fašizem silo in oboje diktatur. Kakor se je pokazal v Italiji v vsej svoji grobosti, dokazuje, da se ne ustraši niti pred umorom, poženim, zavratnimi napadi in tudi ne pred tatvino delavskega imetja. Fašizem je čisti uničevalec parlamentarnih pravic, ustavne svobode, družbene in tiskovne svobode in grobokop vsake osebne svobode. On je proticivilizatoričen, on je načeloma protirepublikanski, ker je monarhističen. More nastati in cveteti samo v deželi analfabetov. Fašizem pomeni skrajno obliko nacionalnega šovinizma in imperializma, ki je bil vsled svojih velikih zločinov v svetovni vojni premagan. Razvoj naroda se izidati na ideologiji fašistovske prikazni, pomeni preziranje vse civilizacije in povrnitev k primitivnim časom pravice močnejšega, suženjstva in duševne omejenosti. — Ne da se reči, da ne bi plzeňski župan krepko govoril.

— Pogoreliščina falzifikatorjev pred Zvezo narodov. Junak drznega čela, vrhovni protektor madjarskih falzifikatorjev je doživel v Ženevi hudo blamažo. Njegov predlog, da se odpravi finančna kontrola nad Madjarsko je bil soglasno odklonjen. Finančna kontrola ostane še nadalje, pač pa odide iz Budimpešte generalni komisar Smith, ki je že opetovano prošil, da bi bil razrešen svoje dolžnosti. Njegovji prošnji je ustrezno in Madjarska bo s tem tudi nekaj pridobila, ker ji ne bo treba plačevati dragega komisarja. Kontrola pa ostane neizpremenjena. Značilno je to, da je Zveza narodov odklonila odpravo kontrole samo iz finančnih razlogov, dočim se politični vzroki sploh še niso razpravljali. To se bo šele zgodilo in kako se bo razpravljalo je pokazal že jasno Briand, ki je vzporedil falzifikatorje s trgovci deklet in sličnimi ljudmi. Da bo blamaža Madjarov tem popolnejša, je bila popolnoma odpravljena kontrola nad Avstrijo in njej dovoljena uporaba ostanka posojila, kar je enako bilo Madjarski odbito.

— Pod vtisom težke blamaže je grof Bethlen prečital svoj nesramen memorandum, v katerem je očital državam Male antante, da s svojim oboroževanjem ogrožajo Madjarsko. Gospod grof pravijo, da ni bila spomenica še dovolj skrbno prečitana in da so v njej zmote in mnenja, ki ne soglašajo popolnoma z mnenjem madjarske vlade. Vse te lepe besede so seveda prazen humbug in res je samo to, da so se falzifikatorji ustrašili svoje lastne resramnosti!

— Zveza narodov in Brazilija. List »O Globo«, ki je blizu braziljanski vladi, piše, da mora Brazilija slej ko prej zahtevati stalno mesto v Svetu Zveze narodov. To mora tem bolj zahtevati, ker nima niti ena ameriška država stalnega mesta v Svetu. Če se tej pravični zahtevi Brazilije ne ustreže, potem tudi nima zmisla, da bi bila Brazilija članica Zveze narodov. Vseeno pa se v krogih Zveze narodov upa, da Brazilija ne bo formalno izstopila iz Zveze narodov, temveč da se ne bo udeleževala sej samo toliko časa, dokler ne bo Nemčija sprejeta v Zvezo narodov in šele nato nastopila z vsem povdankom za svoje zahteve.

— Španija bolj pomirljiva. Uradno izjavlja španska vlada, da je bil Quinones de León odpoklican v Madrid samo zato, da se udeleži važnega posvetoovanja o španski zunanji politiki. Da pokaže španska vlada svojo dobro voljo je pooblastila svojega odpravnika poslov v Bernu, da zastopa Quinonesa de Léona pri seji Zveze narodov. Nadalje izjavlja španska vlada, da svoje zahteve ne bo obnovila tako dolgo, dokler ni Nemčija vstopila v Zvezo narodov, ker nočem delati temu vstopu nobenih težav. Španska vlada pa trdno računa, da dobi potem zastopstvo v Svetu Zveze narodov. Tudi Primo de Rivera je v nekem intervjuu izjavil, da španska vlada ne namerava delati Zvezi narodov težav, da pa mora zahtevati zastopstvo v Zvezi narodov že kot predvoditeljica španskega naroda.

— Nova grupacija v čehoslovaškem parlamentu. Carinska predloga je popolnoma spremenila grupacija v čehoslovaškem parlamentu. Dosedanja vladna koalicija, obstojela iz samo čeških strank, je popolnoma razpadla in na zadnji seji parlamenta so češke in nemške meščanske stranke opetovale glasovale skupaj in so ostale socialistične stranke pri vseh glasovanjih v manjšini. Si-

gurno je, da bo kljub vsemu naporu socialističnih strank carinska predloga prodrla. Bilo bi samo v korist čehoslovaški republiki, če bi prišlo do trajnejšega sodelovanja med češkimi in nemškimi strankami.

— Hindenburgovo pismo. V boj za razlastitev nemških knezov je posegel tudi predsednik republike Hindenburg. Pristal je namreč na to, da objavi vodja reakcionarcev v. Loebell njegovo privatno pismo, v katerem se Hindenburg kot zvesti sluga bivšega cesarja ostro izreka proti razlastitvi nemških knezov. S tem je zagrešil Hindenburg težko napako, ker je njegova dolžnost, da ostane kot predsednik republike nad strankami. Socialni demokrati tudi že pripravljajo vsled tega pisma interpelacijo v parlamentu. Socialni demokrati so k interpelaciji tem bolj upravičeni, ker napada Hindenburg v pismu tudi socialne demokrate, pa čeprav jih je par dni prej vabil v vlado. Vsled Hindenburgovega pisma se je napetost v političnem življenju silno povečala in 20. junij, ko se vrši glasovanje o razlastitvenem predlogu, more postati za Nemčijo usoden. Vlada skuša zato doseči, da bi parlament še pred 20. junijem sprejel kompromisni predlog, po katerem dobe nemški knezi odškodnino samo za dokazano privatno premoženje. Nemška vlada pa ne misli z ozirom na Hindenburgovo pismo ničesar ukreniti ker je mnenja, da je bilo njegovo pismo le privatno in da zanj ne odgovarja.

— Predsednik vlade Bartel se je vrnil v Varšavo in je začel konzultiranje z načelniki levičarskih skupin. Sinoči je izjavil novinarjem, da bo najkasneje danes predložil predsedniku republike v podpis listo novih ministrov. V novo vlado vstopijo skoro vsi ministri dosedanje vlade, le nekaj portfeljev bo izmenjenih. — Če parlament ne bi odobrila novega volilnega zakona in zakonskega načrta o reformi ustave, bo razpuščen. Na jesen pa se izvedejo volitve po novem volilnem zakonu.

— Amerika za sanacijo poljske valute. V Varšavo je odpotoval na povabilo poljske vlade ameriški finančni strokovnjak prof. Kämmerer, da pregleda poljske finance in da pomaga poljski vladi kot finančni strokovnjak. Če bo njegovo poročilo ugodno, potem so ameriški finančniki pripravljeni dovoliti Poljski veliko posojilo v znesku do 120 milijonov dolarjev. Načrt, ki ga je pripravil za finančnega ministra določeni krakovski profesor Križanovski, da se najame posojilo pri Zvezi narodov, je bil od poljske vlade odklonjen, ker bi bilo v preveliko škodo Poljske, če bi morala sprejeti obenem s posojilom tudi finančno kontrolo Zveze narodov.

Prosveta.

»Trubadur« v naši operi. Pri sobotni predstavi le večno lepe Verdijeve opere poje vloga grofa Lune mladi baritonist izredno lepega glasu in brez dvoma velike bodočnosti g. Pihler iz Osijeka. Gost se pri tej priliki privkral predstavi našemu občinstvu. Ostale vloge so v rokah g. Thierry-Kavčnikov, gđ. Zaludove, gg. Knittla in Zupana, dalje g. Ribičeve, gg. Mohoriča, Perka in Simončiča. Predstava se vrši za red D.

Dve operni noviteti. Ljubljanska opera pripravlja in postavi še tekom tega meseca na oder dve operni noviteti in sicer: Mozartovo »Figarovo svašto« pod taktirko kapelnika g. Stritofa in pa Wagnerjevo veliko opero »Tannhäuser«, katero dirigira ravnatelj g. Polić. V obeh svetovnih operah so zaposlene naše najboljše moči, režijo pa vodi režiser g. Knittl.

Abonente reda C in D opozarjamo, da imajo pri nedeljski predstavi »Grofice Marice« 50% popust dnevnih opernih cen, ako se izkažejo pri nakupu vstopnice z legitimacijo in izkaznico.

Dijaški vestnik.

Akademsko abstinentno mladino vabimo na Ustanovni občni zbor akademskega društva »Treznost«, ki se bo vršil dne 11. t. m. ob 15. uri v balkonski dvorani univerze. — Dnevni red obsega: Otvoritev, poročilo o dosedanjem delu, odobritev pravil in volitev odbora, ki bo poskrbel za odobritev pravil pri oblastih. — Dolžnost vseh akademikov-abstinentov je, da se tega zbora polnoštevilno udeleži. Vabi se pa tudi ostala akademska mladina, da se zbora udeleži. — Pripravljalni odbor.

Sokolstvo.

ZUPNI ZLET C. S. Z. V TRBOVLJE.

(Konec.)

Novi Sokolski dom je lahko v ponos družtvu v Trbovljah. Zidan je v lepem slogu, praktično, s krasno prostrano dvorano, z gostilniškimi prostori, lepo kuhinjo, lepimi klubovnimi sobami. Letno telovadišče poleg zgradbe ima krasno lego z lepim razgledom na Kam in Mrzlico.

Mnogo zaslug si je stekel poleg domačega staroste Sušnika in gradbenega odseka graditel doma brat Ročak.

Več kot polovica gradbenih stroškov je krita.

Tudi Trboveljska premogokopna družba je gradnjo izdatno podpirala. Vsem tem činite-ljem prisrčna hvala in Trboveljskemu društvu mnogo uspeha in sreče!

Zdravo!

Sokol Ljubljana II. opozarja ponovno vse člane, ki so prijavili svojo udeležbo na vsesokolskem zletu v Pragi, da si nemudoma preškrbe potne liste, ki naj jih najkasneje do 13. t. m. oddajo v društveni pisarni na realki, oziroma dne 14. in 15. t. m. na telovadišču na Prulah, dnevno od 20. ure dalje. Društvo bo svojim članom samo izposlovalo potrebne vizume. Kdor bo zamudil zgoraj označeni rok, bo moral sam skrbeti zanje.

Naše šolsko vprašanje pred italijanskim senatom.

V italijanskem senatu je pri razpravi o proračunu ministrstva za narodno prosveto govoril o slovenskem šolstvu v novih pokrajinah tudi videmski senator profesor Morpurgo, znan sovražnik našega ljudstva. Uvodoma je izjavil, da popolnoma odobrava šolsko politiko vlade v novih pokrajinah, ki bo brez dvoma privedla do skorajšnjega poitalijanjenja novih pokrajin. Nikakor ne more razumeti, zakaj se ni pričelo takoj s sedanjo šolsko politiko, pa ne da je bila za njeno uvedbo potrebno celih sedem let, tekem katerih so prejšnje vlade čisto sramotno popuščale v tem vprašanju. Ko so bili l. 1866. beneški Slovenci priključeni k Italiji, tedaj je slavni italijanski finančnik in državljani Quintino Sella, ki je bil poslan v Videm za komisarja, takoj uvedel v njihove šole italijanski učni jezik in uspehi so bili najlepši. Beneški Slovenci so z navdušenjem sprejeli italijansko šolo. Njih navdušenje je bilo tako veliko, da so sami zahtevali, da se nekdanji San Pietro degli Slavi prekrsti v sedanji San Pietro del Natisone, da na ta način popolnoma zatreje spomin na svojo prošlost. Beneški Slovenci, sedaj navdušeni Italijani, so bili tekom poslednje vojne najboljši vojniki in iz njihovih vrst se rekrutirajo najboljši in najbolj zanesljivi orožniki.

Glede slovenskega učiteljstva je senator Morpurgo mnenja, da naj se iz moralnih in materijelnih razlogov pustijo na svojih sedanjih mestih, če so dobri in zvesti državljanji Italije. Opozarja naučnega ministra na politne tečaje za slovensko učiteljstvo v Vidmu, kjer se učiteljstvo seznanja z italijansko kulturo in jo občuduje. Radi nezadostnih

Dnevne vesti.

ZIDAJTE!

Minister za socialno politiko je izjavil, da bo stanovanjski zakon podaljšal še za eno leto. Lepo je od gospoda ministra, če uvideva vso pezo stanovanjske mizerije. Ni pa zadostno, če to mizerijo samo spoznava, temveč treba je, da tudi nekaj proti njej ukrene.

Edino učinkovito sredstvo proti stanovanjski bedi pa je, da se zidajo stanovanjske hiše. Nihče pa ni tako dolžan, da zida, kakor država, ker njena sredstva so največja in njenih nameštencev je največ brez stanovanja. In zato pričakujemo, da ne bo vlada samo podaljšala zakon, ki omejuje pravice hišnih posestnikov z ozirom na njene nameštence, temveč bo tudi izdala nalog, da se prične graditi stanovanjske hiše za državne nameštence.

Predvsem pa, da bodo državni uradi izpraznili vse stanovanjske hiše in da ne bodo tudi državni uradi med tistimi, ki povečujejo stanovanjsko bedo.

Nadalje upamo tudi, da bo vlada dala brezobrestna posojila za zidanje stanovanjskih hiš in da bo slasti poskrebela, da se zidajo hiše, za katere je potreben denar že tu. Tako na primer pričakujemo, da se bo gradnja pošto tekovnega zavoda v najkrajšem času pričela in da se bodo vse spletke proti gradnji te hiše nehale.

G. minister za socialno politiko je dejal, da bo stanovanjski zakon podaljšal samo za eno leto. Mislimo pa, da bo postal večer, če ne bo država pričela zidati. Zakaj brez gradnje novih hiš bo stanovanjska mizerija vedno ista in stanovanjski zakon vsako leto znova podaljšal.

Zato pa zidati in še enkrat zidati!

— **Prodaja trboveljskega premoga.** Ravnateljstvo Trboveljske premogokopne družbe nas naproša za objavo naslednjega obvestila: V skladu sklepa naše uprave z dne 8. t. m. smo prekinili poslovno zvezo glede prodaje našega premoga z »Mednarodno delniško družbo premogac« v Zagrebu, Beogradu in Ljubljani. Vsa naročila za premog bomo v skladu tega odloka sprejemali in izvrševali za Slovenijo neposredno, za Hrvatsko in Slavonijo potom našega »Prodajnega urada Erwin Weiss« v Zagrebu ter za Vojvodino, Srem in Srbijo potom našega zastopstva v Beogradu, trdimo »Ugalj« a. d.

— **Izenačenje kronskih in dinarskih vpokojencev.** V finančnem ministristvu so začeli s provedbami kronskih vpokojencev v dinarske. Do konca tega meseca bo stvar urejena in takoj nato bodo vpokojenci dobivali svoje pokojnine v dinarjih. S tem bo državni proračun obremenjen letno za 17 milijonov dinarjev, za kar je finančni minister že našel kritje.

— **Proti ukinitvi davka na poslovni promet.** V sarajevski trgovsko-obrtniški zbornici se je vršila te dni važna anketa, na kateri so se izražali o zakonskem načrtu za izenačenje davkov, kar so v principu vsi prisotni toplotno pozdravljali. S povdarkom se je zahtevalo, da naj se načrt edinstvenih davčnih bremen tudi po vsej državi faktično izvede. Interesantne debate so se vršile glede davka na poslovni promet. Sklenjeno je bilo, da bo zahtevala sarajevska trgovska in obrtna zbornica z energično akcijo za odpravo tega davka.

— **Ujedinjenje zapadne in vzhodne cerkve.** »Narodna Politika« poroča, da delajo gotovi krogi z vsemi silami na to, da bi se vršil prihodnji evharistični kongres v Pragi. Na tem kongresu naj bi se razpravljalo o ujedinjenju rimskokatoliške in pravoslavne cerkve.

— **Priprave za kongres jugoslovanskih mest.** Predvčeršnjim se je vršila v zagrebškem občinskem svetu seja odbora za zakon o občinah in zvezo mest. Glavni predmet obravnavanja je bilo vprašanje kongresa jugoslovanskih mest, ki naj se vrši letošnje jesen. Po daljšem posvetovanju je bilo sklenjeno, da se skliče v najkrajšem času ožji sestanek zastopnikov večjih jugoslovanskih mest. Na tem kongresu naj se pretrijejo vsa vprašanja, o katerih bo sklepal kongres. V pošto pridejo mesta: Beograd, Zagreb, Subotica, Skopje, Osijek, Pančevo, Zemun, Sušak, Split ter Ljubljana in Maribor. Na tem sestanku se določijo dnevi rednega kongresa, kakor tudi statuti zveze mest, ki se ima ustanoviti. Pretresaval se bo tudi zakonski načrt o mestnih občinah in izdelali se bodo predlogi za izpremembo načrta. Poročilo se pošlje notranjemu ministristvu. Glede organizacije zveze mest je bilo sklenjeno, da naj zastopa zvezo stalen odbor, sedež naj bi se šele določil. Tajništvo zveze naj bi imelo svoj sedež v Beogradu, kjer bi imelo mesto najlažje zastopalo.

— **Angleški izletniki v Dalmacijo.** Te dni je prispel v Split iz Messine parnik »Stella d'Italia«, ki je pripeljal 74 angleških izletnikov, ki se nahajajo na potovanju po sredozemskem morju.

— **Kongres bibliotekarjev.** Kot smo poročali, se vrši v kratkem v Pragi kongres bibliotekarjev in bibliotek. Naše ministristvo prosvete pošlje na kongres sledeče delegate: Ravnatelj Beogradske univerzitetne knjižnice Uroša Džonića, ravnatelj univerzitetne knjižnice v Zagrebu dr. Franja Fanceva in ravnatelj univerzitetne knjižnice v Ljubljani dr. Jožeta Glonarja.

— **K različenim verzijam,** ki krožijo med prebivalstvom o cepljenju proti škrlatinki podaja higienski zavod to-le pojasnilo: Cepljenje proti škrlatinki izvršuje higienski zavod v smislu svojega pravilnika in po navodilih epidemiološkega zavoda v Zagrebu, ki je to akcijo organiziral po celi državi in izdeluje cepivo. Cepljenje je znanstveno utemeljeno in praktično preizkušeno, ne pušča razen kratkotrajne lokalne reakcije nikakih škodljivih posledic, pač pa cepilnica varuje pred obolenjem vsled škrlatice. Smrtni slučaj srca na podpolkovnika g. Andrejke ni bil povzročen vsled cepjenja, nego vsled okužitve iz

drugega vira, kakor tudi obolenje sestre, ki ni bila cepljena. Higienski zavod je predložil poročilo o tem slučaju tudi ministristvu narodnega zdravja.

— **Na prvi državni (humanistični) gimnaziji v Ljubljani** se bodo vršili sprejemni izpiti 30. junija t. l. Vpisovanje bo 29. junija od 8.—11. Natančna pojasnila so nabita na črni deski v avli gimnazije.

— **Vpisovanje učencev v I. deško meščansko šolo v Ljubljani** za šolsko leto 1926/27 bo v sredo, 30. junija od 8.—12. dopoldne in v četrtek 1. julija od 8.—12. dopoldne. V zmislu odloka ministristva prosvete O. N. br. 13.817 z dne 17. marca 1925 se sprejemajo v I. razred meščanske šole učenci, ki so uspešno dovršili četrti razred osnovne šole. S seboj naj prinesejo krstni list in zadnje šolsko spričevalo. — Ravnateljstvo I. deške mešč. šole v Ljubljani.

— **Akademija rdečega kriza** se vrši v nedeljo dopoldan ob pol 11. uri v veliki dvorani hotela Union. Vstopnice se dobe v Matični knjigarni na Kongresnem trgu v predprodaji in na dan akademije pri vstopu. Opozarjamo, da je program velezanimiv in da je dolžnost našega občinstva, da akademijo posveti v čim največjem številu. — Ljubljanski občinski odbor rdečega kriza SHS Ljubljana.

— **Razpisana mesta.** Rektorat ljubljanske univerze razpisuje na tehnični fakulteti asistensko mesto pri stolici za strojeslovje. Kandidat mora biti diplomiran inženjer strojne stroke. Prošnje je vložiti do 1. julija pri rektoratu univerze. — Rektorat ljubljanske univerze razpisuje pri geografskem inštitutu kartografsko mesto s prejemki uradnika II. kategorije. Prošnje je vložiti do 30. junija. — Pri mestnem magistratu mariborskem je razpisano mesto II. uradniške kategorije. — Prošnje je vložiti do 1. julija.

— **Novinar Janko Ibler umrl.** V Zagrebu je v sredo preminul v starosti 64 let Janko Ibler, urednik »Narodnih Novin«.

— **Novi atak romunskega tiskovnega urada v Beogradu.** Za atakeja tiskovnega urada pri svojem beograjskem poslanstvu je imenovala romunska vlada znanega romunskega novinarja in predsednika romunskega novinarskega združenja Raula Anastasia.

— **Bivši ministrski predsednik Skrzynski** je pozval generala Szeltyckija na dvoboj na sablje, ki naj bi se vršil na historijskem vrtu krakovske trdnjave. Vzrok temu dvoboju je prepis, ki je nastal povodom zadnje vojaške revolucije. Ker je dvoboj na Poljskem prepovedan, je poskrbelo vse, da se prepreči kake eventualnosti.

— **Bivši egiptovski khedive v Splitu.** Te dni se je mudil s svojo elegantno zahtjo »Nimet Allah« iz Carigrada v Splitu bivši egiptovski khedive Hilmi pasir s svojo rodbino. Bivši khedive se nahaja na potovanju po Sredozemskem morju.

— **Velika eksplozija** se je dogodila 9. t. m. v Sarajevu v vojnem pirotehničnem zavodu. Ranjenih je več delavcev; eden od njih dobesedno razmesarjen. Vzrok nesreče še ni znan. Stroga preiskava je v teku.

— **Velika eksplozijska nesreča v Curihu.** Iz Curiha poročajo: V municijski tovarni v Altdorfu se je pripetila te dni eksplozija, ki je zahtevala 4 človeške žrve. Tovarniško poje sloj je popolnoma porušeno. Eksplozija je slojje je popolnoma porušeno. Sloj je za preizkušnjo meke zmes iz salpetrove kisline, fosforja in glicerina. Delavci so jeli preiskavati zmes, predno so prišli inženirji.

— **Dvojni roparski umor v Srbiji.** V selu Ljubici v Srbiji se je pripetila te dni zločin, čigar žrta sta bila starček Velja Ristanović in njegova žena Jelena. Sredi noči so udrti v stanovanje dninarja neznan razbojnik, ki so umorili njega in njegovo ženo ter odnesli 25.000 Din. vse prihranke zakonske dvojice. O storileh ni nobenega sledu.

— **Poizkušeni samomor radi napadov v revolverskem žurnalu.** Založnik Lucian Frank na Dunaju se je sprl z nekimi sodružnikom dunajskega »Abenda«. Posledica tega so bili vehementni napadi v listu. Sprva je napadal vehementni napadi v listu. Sprva je napadal »Abenda« Franka samo s političnega in trgovskega stališča, končno ga je jel napadati osebno. Obital mu je homoseksualnost. Frank se je prijavil na podlagi teh javnih očitkov sam oblasti. Preiskava je izpadla negativno. Kljub temu je sklenil Frank, misleč si: »Semper aliquid haeret«, da izvrši samomor. Sedel je ter napisal poslovilna pisma, v katerih pojasnjuje motive svojega koraka ter izjavlja, da je žrtve revolverskega žurnala »Abenda«. Dan pozneje so ga našli pasanti navidezno nezvestnega na bregu Donave. Poklicali so najbližjega zdravnika, ki je ugotovil, da si je prestrelil Frank — desno roko. Kako se bo stvar razvila dalje, bomo še videli.

— **Poskušeni atentat na avstrijskega trgovskega ministra.** Mlad možki se je skušal te dni vtihotipiti v dunajsko trgovinsko ministristvo. Vratar ga je vprašal, kaj hoče. Neznane mu je odvnil, da želi videti trgovskega ministra dr. Rescha. Vratar mu je rekel, da ministra ni v kabinetu, makar ga je neznan možki z vso močjo vrgel ob tla in pohitel po stopnjicah v ministrski kabinet. Nemudoma poklicani stražnik je moža aretirjal. Pri telesni preiskavi so našli pri njem revolver. Domneva se, da gre za poizkušeni atentat umobolnega.

— **Blago Abdelkrima v Fezu.** Predvčeršnjim so pripeljali v Fez zajeti transport Abdelkrima. 24 velikih zabojev je nabito polnih ogromnega bogastva in denarja 800.000 peset.

— **200 ameriskih zdravnikov na Dunaju.** Te dni je prispelo na Dunaj 200 ameriških zdravnikov. Ogledali so si razne medicinske, gospodarske in industrijske inštitucije, nakar so odpotovali v Prago.

— **Ogled knezoškolijskega dvorca in semeniške knjižnice** priredi umetnostno-zgodovinsko društvo pod vodstvom msgr. V. Steške v soboto, 12. t. m. ob 3. uri. Zbirališče na dvorišču dvorca.

Nogometna tekma

DRAMA-OPERA

v nedeljo ob 11. uri dopoldne.

— **Byrdov pilot o letu nad severnim tečajem.** Poročnik Benett, pilot Byrdovega aeroplana, je opisal uredniku »Petit Parisien« svoje vtise o letu na severni tečaj. Poleg drugih že ponovno opisanih pobornosti v tej ekspediciji, o njeni organizaciji in vseh težkočah na potu je opisal polet na severni tečaj v kratkem tako-le: Ob 1 in 55 minut me je Byrd opozoril z drhtečim glasom, da se približujemo severnemu tečaju. Takoj smo se spustili, iz višine tisoč metrov na sto. Takoj nato smo leteli nad tečajem ter spustili več ameriških zastav na tečaj. Kaj je severni tečaj? Ledena površina z nekaj istotako ledenimi hribočki, visokimi od 6 do 7 m, med katerimi so ozki jarki. Ugotoviti nismo mogli, ali je v teh jarkih zledenela voda ali led. Opazili nismo nikakršnega živega bitja, ne ptic, ne medvedov ali morskih psov. Na novinarjevo vprašanje, ali bi mogli dospeti na severni tečaj brez solne svetlobe, je Benett odgovoril: »To bi bilo nemogoče, ker ne bi bili mogli ugotoviti položaja. In da ni Byrd neumorno računal s kompasom, bi bili izgubljeni.« Sedaj se je povrnila ekspedicijska v Ameriko. Za prihodnje leto bodo organizirali veliko ekspedicijsko na južni tečaj, kar bo mnogo težje, ker bodo morali preleteti 4000 kilometrov, ne da bi pristali.

— **Drama ljubosumnosti v družinski kopeli.** Iz Innsbrucka poročajo: Lanser See je bil te dni pozorišče razburilive scene. Višji štabni živnozdavnik Hans Purlein iz Innsbrucka je napravil z neko svojo prijateljico izlet k jezeru, kjer sta se šla skupno kopat. Za nameravan izlet je izvedla živnozdavnikova soproga, ki se je peljala za njima ter ju zasledila pri skupnem kopanju. Ljubosumna gospa je zaljubljeni parček nekoliko časa molče opazovala, nato pa potegnila nenadoma samokres ter ustrelila proti svojemu soprogu. Kroglica je zadela živnozdavnika v ramo. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v bolnico, njegovo energično soprogo pa so odvedli orožniki v zapor. Nesrečo je zakrivila gospa Purlein, ker je histerična prepirljivka.

— **Bestialen poizkus umora ksantipa.** Iz Prage poročajo: Mlinar Čech v Rokicam je živel s svojo ženo, ki je prava ksantipa, v večnem prepiru. Te dni je segel po prepiru s svojo ženo mirno po časopisu in hotel čitati. V tem trenutku je planila žena predenj ter oddala nanj več strelav. Dasi je mlinar zbežal, je oddala pobesnela ženska za njim še par strelav, dokler se ni zgrudil iz štirih ran krvaveč na breg reke, nakar ga je pahnila žena v valove ter mu tiščala glavo pod vodo. Na mlinarjevo srečo so prišli v istem trenutku mimo drugi ljudje, ki so ga rešili iz obupne situacije. Sedaj leži mlinar težko ranjen v bolnici, njegova žena pa sedi za omreženim oknom.

V ponedeljek, dne 14. junija ob 20. uri v dvorani hotela »Union«

ORATORJSKI KONCERT
pevskega zbora Glasbene Matice.

Dr. Božidar Širola: »Žrtva Abrahamova« za soli, zbor in orkester.
Vstopnice se dobijo v Matični knjigarni.

Ljubljana.

— **Izredni občni zbor Slov. lovškega društva.** V skladu sklepov lovške ankete, ki se je bavila z obveznim članstvom, je potrebna izprememba društvenih pravil. V to svrhu se sklicuje na 28. junij ob 15. uri v Celje (Celjski dom) izredni občni zbor. Spored: Izprememba društvenih pravil. — Odbor S. L. D.

— **Redni nabor za mesto Ljubljano** se vrši od 15. do 21. junija 1926 v Mestnem domu. Rekrutovanje se prične vsak dan ob 7. uri jutraj. Vse podrobnosti so razvidne in razglašene, ki je nabit po mestu.

— **Naknadna zapristiga vojnih obveznikov rojstnih letnikov 1875 do 1905** se vrši za mesino občino ljubljansko v nedeljo, dne 27. junija 1926, ob 9. uri dopoldne v Mišičevi vojašnici. Vse podrobnosti so razvidne in razglašene, ki je nabit po mestu.

— **Ne pozabite,** da se vrši v nedeljo ob 11. uri dopoldne na igrišču športnega kluba Linije nogometna tekma med Dramo in Ope-ro. Vstopnice se dobijo v trgovini J. Gorec, palača Kredite bank. Vsak, kdor je rad dobre volje, naj ne zamudi te redke prilike.

— **Za škrlatinko** sta umrla te dni gospod podpolkovnik Viktorju Andrejki edini sinček Marko in hčerka Milica, dijakinja III. razreda ženske realne gimnazije. Tragičen slučaj je vzbudil po Ljubljani mnogo sočutja. Nastale so tudi govorice, da je umrl Marko radi tega, ker se je infesiral pri cepljenju zoper škrlatinko. Te govorice pa so neosnovane.

— **Stanovanjska mizerija.** Kdo bi dal brezplačno ali pa ceneje proti poznejšem plačilu 5 članski družini (vpokojencu), katere mu je stanovanje vsled previsoke, po fatiranju nepravilne najemnine odpovedano in je radi tega izgubil najemninsko zaščito, suhi prostor za shrambo pohištva, da se mu še isto ne pokvari. Ker bo radi deložacije družina popolnoma razcepljena, bi moral biti ta prostor dobro zaklenjen. Naslov pove uprava tega lista.

— **Radio-klub v Ljubljani** sporoča svojim članom in amaterjem, da bo poskusna oddajna radio postaja na poštni direkciji oddajala v soboto dne 12. t. m. med 8. in 9. uro zvečer sledeči koncert: 1. E. Adamič. Po vodi

plava. Če ti ne boš moj. Pojdem na Hrvatsko; 2. M. Hubad: Gor čez izaro. Jez mam pa konjca, Luna sije; O. Deo: Meglica. Pevske točke izvaja mešani zbor tehnične srednje šole v Ljubljani. Dalje: 1. Raff: Cavatine. 2. Blietot: Baletne scene. Vjolijske točke izvaja g. Milan Crljenjak.

Maribor.

Shod narodne radikalne stranke v Mariboru sklicuje za nedeljo 13. t. m. ob 10. uri dopodne Oblastni odbor NS v Mariboru, na shod so bili povabljeni in so se tudi vabilu odzvali g. minister za narodno zdravje Slavko Miletič, podpredsednik skupščine dr. Nikola Subotič, predsednik radikalnega kluba Ljuba Zivković, bivši minister saobračaja Velizar Janković ter poslanci: Ilija Mihajlovič, Andrija Protič, Sretan Stosič, Velja Petrovič in Krsta Marič.

Umetnostna razstava v Mariboru. V veliki kazinski dvorani se je v četrtek dne 10. t. m. otvorila razstava umetnin naših dveh umetnikov Mežana in Cotiča. Cotič razstavlja olinatne slike in portrete, Mežan, absolvent slikarske akademije v Zagrebu, pa akvarel in grafiko. Toplo priporočamo poset te razstave.

Izuma bratov Radošević: leteli avtomobil in turbina na veter sta razstavljena v Mariboru v hotelu Halbwide v Jurčičevi ulici. Razstava je otvorena in strankam dostopna samo od 10. do 12. in od 14. do 21. ure dnevno do vključno ponedeljka.

Solska Glasbena Matica priredi v petek 11. t. m. ob 17. uri v šolskih prostorih javno produkcijo: za nižje razrede, za višje pa dne 14. t. m. ob 20. uri v Götzihi dvorani.

m— **Nesreča motornega vozača.** Preteklo nedeljo se je Vencel Vošinek s svojo 14letno M. K. peljal na motorju proti Teznu k dirki. Nedaleč od dirkališča je trčil v nekega voznika, ki je oba motociklista prevrnil. Oba sta zadobila težke poškodbe. Deklici je bila pri tej priliki prebita glava, nakar jo je rešilni oddelek spravil v bolnico.

— **Pogreša** se že več dni čevljarški mojster Tkalec iz Studencev. Dosedanje poizvedbe so bile brezuspešne. Kam bi se zatekel, oblastim ni znano.

Obleke lastnega izdelka

Vam nudi najceneje
JOS. ROJINA, Ljubljana
Aleksandrova c. 3.

DOPIS.

Šmartno ob Savi. V nedeljo 13. t. m. bo pri nas slovesno odkrite spominske plošče v svetovni vojni padlih vojakov za vasi Šmartno, Obrije in Hrastje. Ob 9. uri bo maša, ki bo daroval č. g. vojni kurat Bonač. Po sv. maši bo blagoslovitev plošče, nakar sledi več govorov in par deklamacij. Slavnosti se udeležijo tudi predsednik Zveze bivših vojakov slovenskih g. major Colarič, č. g. Bonač in več zastopnikov raznih podružnic. Torej dragi tovariši, kakor tudi ostalo občinstvo, pohitimo vsi na slavnost, da čim bolj počastimo spomin naših žrtv svetovne vojne. — Odbor.

Sport.

Walter Laufer, ameriški mojster v hrbtnem plavanju in v prostem stilu, se je vkrcaal na ladji Majestic in odpotuje v Nemčijo. Spremljata ga plavac Russel-Wobb in trener Stanley-Braunenger.

Vojvoda yorški, drugi sin angleškega kralja, se udeležil tenis-turnirja v Wimbledonu in bo nastopil v moškem doubleu z Greigom kot partnerjem.

V čolnu iz Londona v Indijo. Dva Danca nameravata v kratkem nastopiti pot iz Anglije v Indijo in sicer v navadnem čolnu brez jadra. V londonskem veslaškem klubu v Putreyu bodeča stopila v čoln ter od tam odveslala; 12.000 milj dolga pot ju bo vodila ob obali zapadne Evrope, severne Afrike, Palestine, skozi Rdeče morje mimo Perzije in slednjč okoli Indije v Kalkuto. Drzna moža sta kapitan Ventogodi in inženjer Tiebel, oba izborna veslača in člana danskega veslaškega kluba. V nekem francoskem pristanišču se sestaneta s poročnikom Knuf Jorgensenom, ki jih bo od tam naprej spremljal na njunem drznem potovanju.

Velika kolesarska dirka okoli Italije je končala v nedeljo z 12. etapo Verona—Milan. Zmagovalec zadnje etape je ostal Binda, ki je prevozil 255 km dolgo progo v 11:14:58 pred Butellijem, Robottijem, Brezmozom, Enricijem in drugimi. V splošni klasifikaciji je zmagal Brunero s 137:55:59, drugi je Binda s 138:12:37, tretji Bresciani, četrty Vallaza, peti Enrici.

Budimpeštanski mednarodni miting izkazuje posebno dobre uspehe, ki jih podrobno navedemo: Dr. Peltzer je pretekel 500 m v 1 : 03¹/₁₀, kar znači svetovni rekord. Drugi je bil Barezi, ki je rabil 1 : 04¹/₁₀. V skoku na daljavo je dosegel Püspöky 7.18 m (ogrski rekord) — 110 m pregraje: Weillheim 15¹/₁₀ sek. — 400 pregraje: dr. Peltzer 55¹/₁₀ (nemški rekord). — V teku na 200 m je zmagal Hajdu, ki je rabil 22¹/₁₀. — Skok ob palici v višino: Karłowitz 3.76 m (ogrski rekord). — Tek na 5000 m: 1. Papp v 15 : 52¹/₁₀, 7. Kantor v 15 : 59¹/₁₀, 3. Steimer.

Dirka preko Italije. Deseta etapa te velike dirke je končala brez posebnih presenečenj. Proga je dolga 355 km ter so jo prevozili dirkači v zmernem tempu, ker so bile ceste radi neprestanega dežja v slabem stanju. Na cilj v Udine je prispela grupa 22. vozačev. Bastetti, ki se je v finisku zelo dobro plasiral, je zmagal s 5 dolžinami pred Bindo, Robottijem, Gremom in Brunerom. V splošni klasifikaciji je Brunero še vedno prvi in sicer je za 20 minut naprej pred Bindo, ki je zmagal v petih etapah.

Ljubljanska porota.

Se en slučaj izgubljenega očesa. »Auf biks!«
Lepe navade naših fantov, klicati zvečer na korajžo, še niso izumrle. O tem nam priča tudi slučaj, ki se je včeraj obravnaval pred poroto, ki pa se ni tako gladko izdekel, ker je ob takem pretepu prišel eden najbolj korajžnih ob oko.

Pred poroto se je včeraj zagovarjal Janez Turšič, enaindvajsetletni kmečki fant iz Brezovice pri Borovnici, ker je 28. februarja t. l. v vasi Dražici v sovraženem namenu s kamnom v roki izbil fantu Karlu Šviglju oko. Zakrivil je torej težko telesno poškodbo, združeno, po izjavi bolniških zdravnikov, s trajnim oslabljenjem vida.

Omenjenega dne je Turšič v družbi Alojzija Pristavca in Antona Drašlerja pil v Švigljevi gostilni v Borovnici. Okoli pol desete ure zvečer so se ti fantje odpravili proti domu. Prvi je odšel Pristavec, kateremu se je že v gostilni pridružil petdesetletni Franc Drašler. Za njim pa sta šla Turšič in Anton Drašler. Ko so prišli do križpotja, kjer se odcepi pot na Drašče se je Franc Drašler poslovil od stališ, ki so obstali na križpotju. Ravno tedaj se je vračala domov tudi družba, obstoječa iz Karla Šviglja, Jožeta Petriča in Karla Petriča, mimo križpotja. Družbi sta pričeli druga drugo izzivati, fantje so grabili za krajnike plotov in za kamenje. Najbolj korajžen med njimi je bil Karel Švigelj, ki je že poprej pričel klicati na korajžo: »Auf biks!«, ali kakor pravijo priče, pričel je »aufatic«. Ko je Švigelj videl, da Turšič in njegova družba noče parirati, je stopil k njim in jih vprašal, kaj hočejo. Mesto odgovora je Turšič dvignil kamen proti njemu. Pri tem pa je Pristavec pobral krajnik in skočil proti Šviglju, ki je zagrabil za krajnik in mu ga izpulil iz rok. V tem hipu pa je priskočil Turšič k njemu in mu v razdalji treh do štirih korakov vrgel kamen v obraz ter ga zadel v levo oko, ki se je takoj izteklo, tako da so mu ga zdravniki v deželni bolnici morali izrezati.

Obtožnica je sestavljena po izpovedbah Karla Šviglja, Jožeta in Karla Petriča.

Tem pričam nasprotno pa zatrjuje obdolženec Turšič, da ni napadel Karla Šviglja, ampak, da je nasprotno ta prišel za njim in ga je brez vsakega vzroka začel pretepati, Turšič pa sploh ni imel nič v roki in ni Šviglju nič storil, ampak je pred njim zbežal, ne da bi mu vrgel kak kamen v obraz. Prizna pa, da se je »slučajno« zadel v plot in odlomil pri tem en krajnik, kar so nasprotniki smatrali najbrže kot pričetek napada. Tudi Pristavec Anton ki je bil kot

osumljenec zaslišan je zatrjeval, da ni udaril on Šviglja v obraz in potrjuje Turšičev zagovor ter trdi, da je začel Švigelj Turšiča brez povoda klofutati in da je Turšič pred njim bežal, on pa je tekkel za obema, da bi Turšiču pomagal, nakar se je Švigelj obrnil proti njemu in je tudi on pred njim zbežal.

Tudi tretji osumljenec Anton Drašler trdi, da ga je napadel najprej Švigelj, da pa se je on nato skrnil in o nadaljnjem poteku pretepa nič ne ve.

Ker so pričel Švigelj in Petriča v polnem obsegu potrditi, da je ravno Turšič pri napadenem napadu izbil Šviglja s kamnom oko, je državno pravdnštvo na podlagi te obtožnice uvedlo proti Turšiču postopanje.

Porotni razpravi je predsedoval višji sodni svetnik Kaiser, votanta sta bila sodna svetnika Mohorič in sodnik Velušček. Državno pravdnštvo je zastopal dr. Mastnjak, obtoženec zagovornik je bil dr. Tominešek.

Obtoženec Turšič svoj zagovor v celoti vzdržuje ter trdi, da ni on izbil Šviglja očesa.

Pri zaslišanju prič je bil najprej zaslišan enooki Karel Švigelj, ki zatrjuje, kakor pri preiskavi, da ga je Turšič poškodoval.

Približno tako kot Švigelj izpovedata tudi oba Petriča, ki sta bilo pri pretepu v družbi s Švigljem vendar se že malo umikata glede Pristavca, o katerem se sedaj ne spominata več, ali je imel kamen v roki ali ne.

Pristavec, ki je prišel k razpravi v vojaški obleki trdi, da ne ve, kdo je Šviglja udaril, on sam pa ni imel kamna v roki.

Za Turšiča ugodno izpove tudi Anton Drašler. Prečitajo se še izjave drugih prič, ki ne doprinešajo mnogo bistvenega. Živahneje postane v dvorani, v kateri je bilo mnogo obtoženčevih rojakov, ko predsednik prebere obtožnico spridevalo, ki opisuje Turšiča in Pristavca v skrajno neugodni luči, kot nasilneža in pijanca. Oba navedena se razburita in protestirata, češ, da nista še nikomur delala nasilja. Izjava občine slika njega in njegove tovariše v najlepših barvah.

Zagovornik dr. Tominešek takoj predloži drugo izjavo, ki jo je podpisala večina občinskih odbornikov in ki pravi, da je Turšič na dobrem glasu. To izjavo je na zadnjem mestu podpisal tudi župan Švigelj. Predsednik pripomni, da ni jasno, ali župan Švigelj soglašal z obema nasprotnima izjavama, ali pa le potrjuje na drugi izjavi podpise odbornikov.

Senat stavi na to porotnikom edino vprašanje, Ali je Janez Turšič kriv, da je izbil Šviglja oko in s tem zagrabil hudodelstvo težke telesne poškodbe, združeno s trajnim oslabljenjem vida?

Državni pravdnik dr. Mastnjak omenja nato v svojem govoru, da je v teku štirih dni porotnega zasedanja to že tretji slučaj težke telesne poškodbe. Nato dokazuje krivdo Turšiča ter predlaga porotnikom naj vprašanje potrdijo.

Zagovornik dr. Tominešek predlaga, naj porotniki vprašanje zanikajo, ker ni jasnih dokazov. En del prič zatrjuje, da je Turšič izbil Šviglja oko drugi del pa to zanika, oziroma ne ve. Niti to si niso na jasnem, ali je bila tedaj svetla ali temna noč. Dalje je tudi mogoče, da sta Pristavec ali Drašler izbila oko. (Pri tem se dr. Mastnjak pomembno posmehe in pokima Pristavcu, ki je za Turšiča ugodno pričal.) V bolnici je Švigelj izjavil, da ga je udaril neznan možiki. Da si je Švigelj izbral Turšiča za žrtev, je storil najbrže zato, ker pričakuje od tega mnogo odškodnine, ker je Turšič sin bogatega kmeta. (Švigelj zahteva 30.000 Din.)

Po resumeju predsednika, ki razjasni in ponovi porotnikom potek razprave, odidejo porotniki v posvetovalnico. Vrnejo se v razmeroma kratkem času, njihov prvomestnik pa razglasi, da so porotniki odgovorili na vprašanje s 7 glasovi ne in s 5 da.

Mariborska porota.

Maribor, 9. junija 1926.

Pohotneža.

Pred današnjo poroto sta se zagovarjala dva pohotneža. Obe razpravi sta bili tajni. Obtožena sta bila po § 127 k. z.

Prvi je Franc Veronek, 20 let star, iz Polane v mariborskem okraju. Obtožen je, da je lansko leto večkrat spolno zlorabil še ne 14 let staro Marijo Domadenikovo, hčerko svojega gospodarja, ki je nato porodila zdravega otroka. Obtožen je obenem tudi hudodelstva ropa, ker je 12. julija 1925 mladoletnemu Jakobu Kroplju pretil z nožem, ako mu ne izroči ves denar, ki ga poseduje. Vzrok za ta napad je bil, da je zasačil Jakoba Kropa pri nabiranju borovnic in trganju, češenj v bližnjem gozdu posestva kjer je služboval kot hlapec. V resnici mu je fantiček v smrtni nevarnosti in strahu izročil vso gotovino Din 2 (dva), ki jo je še imel v žepu.

Veronek je velik nepridiprav in je že 5-krat predkaznovan radi tatvin.

Mladega pohotnika so porotniki spoznali krivim, nakar ga je sodni dvor obsodil na 6 let težke ječe, poostrene s 14 dnevnim postom in trdim ležiščem.

Maks Kovač, ki je prišel drugi na vrsto,

je 28 let star in je oženjen. Spozabil se je nad svojo uslužbenko, ki še ni bila niti 14 let stara. Da teh grdih činov njegova soproga ne bi izvedela, je svoji žrtvi grozil, da če pove to njegovi soprogi, jo bode pretepel, da ga bo pomnila. Res je deklica molčala, čeprav nerada. Ker pa nič ne ostane prikritega, je tudi to prišlo policiji na ušesa in danes se mora Kovač zagovarjati za svoja dejanja, ki jih nikakor ni mogoče imenovati človeka.

Kovač dejanja, ki so dokazana celo zdravniško, trdovratno taji in se izgovarja, da je to storila deklica samo iz maščevnosti, ker je bil strog ž njo. Vprašanje o hudodelstvu posilstva po § 127 je bilo potrjeno. Maks Kovač je bil obsojen na 2 in pol leta težke ječe s postom in trdim ležiščem. — Potrlost, ki jo je pokazal po izrečni obsodbi, mu ni nič pomagala.

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA,
dne 10. junija 1926.

Vrednote: Celjska posojilnica d. d., Celje den. 193, bl. 195, zaklj. 195.

Blago: Oves srbski, rešetani, fco vag. gorrenjska postaja, 1 vag. den. 225, bl. 225, zaklj. 225.

BORZE.

Zagreb, 10. junija. Devize: Newyork 56.455 do 56.755, London 275.30—276.50, Pariz 168.78—170.78, Praga 167.70—168.70, Dunaj 800.375—804.375, Berlin 13.498—13.538.

Curih, 10. junija. Beograd 9.11, Pariz 15.2875, Newyork 516, London 25.1823, Praga 15.31, Milan 18.90, Dunaj 72.975.

× Za uvoznike moke v Grčijo. Ministrstvo inostranih del je sporočilo naši zbornici za trgovino, obrt in industrijo, da je dobilo od našega poslanstva v Atenah naznanilo, da so mnoge tvrdke v Atenah, na podlagi grškega dekreta od 15. januarja t. l., po katerem so se ukinile vse omejitve glede uvoza inozemske moke v Grčijo, izvršile večja naročila v inozemstvu. Ko je došlo naročeno blago v Grčijo, je pa bil izdan drugi dekret, ki je omejil dovoljeni odstotek kisline na 150 in vse došlo blago leži še danes po raznih luških skladiščih. Po podatkih, ki jih ima poslanstvo, se je dekret izpremenil na zahtevo lastnikov grških mlinov. Poleg večjih količin madjarske in bolgarske moke se nahaja v Petrasu 110 ton naše moke. Izvor niki moke se zato opozarjajo, da pri sklepanju pogodb z grškimi trgovci ne prevzemajo nikakih rizikov.

Jack London:

Morski vrag.

Obraz se ji je razjasnil. »In kako daleč se bova morala voziti?«

»Sibirija leži tam na oni strani,« sem rekel in pokazal proti zapadu. »Ampak na jugozapadu leži v daljavi kakih šeststo milj Japonska. Ako ta veter ostane, bova tam v petih dneh.«

»Če pa pride vihar? Ali bo čoln vzdržal?«

Imela je navado gledati človeka v oči in zahtevati od njega resnico. Tako me je gledala sedaj, ko mi je dala to vprašanje.

»Vihar bi moral biti že prav velik,« sem dejal.

»No, če pa bo vihar prav velik?«

Prikimal sem z glavo. »Sicer pa naju lahko vsak hip zagleda kak skuner, ki lovi morske pse. Na tem delu oceana jih mrghli.«

»Ej, vi ste pa docela premrazeni!« je vzkliknila.

»Glejte! Kar tresete se. Le nikari ne tajite, res se. Jaz pa sem ležala na gorkem.«

»Jaz pa ne uvidim, da bi kaj pomagalo, če bi tudi vi bili ostali pokonci in se premrazili,« sem se zasmejal.

»Vendar bo pomagalo, ko se še jaz naučim krmariti, in to se bom gotovo.«

Sedla je in začela opravljati svojo preprosto toaletto. Razpletla je lase, ki so se zgrnili okoli nje kakor rujav oblak in ji zakrili obraz in rame. Ljubi, vlažni

rujavi lasje! Zelel sem si, da bi jih poljubil, da bi se igral z njimi, da bi skrnil obraz vanje. Zamaknjen sem jo gledal, tako da je čoln prišel iz smeri in je jadro zaplahutalo ter opozorilo, da sem zanemarjal svoje dolžnosti. Bil sem idealist in romantik tedaj in sploh vedno vzlie svoji analistični naravi, a vendar nisem vse dotlej dosti doumel naravnih znakov ljubezni. Ljubezen med moškim in žensko je bila po mojem mnenju nekaj vzvišenega, blaženega, duhu sorodnega, neka duševna vez, ki je vezala in privlačila njuni duši. Vezi mesa so imele v mojem vsemirju ljubezni majhen delež. Ampak spoznaval sem prijetni nauk, da se je duša izpreminjala in izražala po mesu, da je bil pogled na lase ljubljene bitja, njih čut in dotikljaj toliko dihi in glas in bistvo duha kot svetloba, ki ji je sijala iz oči, in misli, ki so ji prihajale čez ustnice. Cistega duha ni bilo koncem koncev mogoče spoznati, bil je nekaj, kar je mogoče samo doumeti; tudi se ni dal izražati z njegovimi izrazi.

Tako sem zrl na svetlorujave Maudine lase, jih vzljudil in spoznal več ljubezni, kakor so je me bili naučili vsi pesniki in pevci z vsemi svojimi pesmimi in soneti. Z nenadno spretno kretnjo jih je vrgla nazaj in prikazal se je obraz, ki se je smehljal.

»Zakaj ženske ne nosijo las vedno razpletenih?« sem vprašal. »Vse lepše je tako.«

»Ako se ne bi tako strašno zapletali,« se je nasmejala.

»Glejte! Izgubila sem eno teh dragocenih lasnih igel.«

Zanemarjal sem čoln in pustil, da je jadro zopet in zopet ohlapnilo in plahutalo, s takim veseljem sem sledil vsakemu njenemu gibanju, ko je iskala iglo med odejami. Presenečen sem bil, radostno presenečen, da je bila toliko ženska, in vsaka kretnja in prisiljeno vedenje, ki je bilo značilno za žensko, me je navdajalo z vedno večjo radostjo. V svojih mislih sem jo bil preveč poviševal in poveljeval, jo oddaljal preveč od navadno človeškega, vse preveč zame. Iz nje sem bil ustvaril neko bitje, podobno boginji, nedostopno. Tako sem sedaj vzhlečen pozdravljal vse male kretnje in znake, ki so oznanjali, da je vendarle samo ženska, kakor ko je n. pr. zmignila z glavo, da je oblak las odletel nazaj, ali ko je iskala iglo. Bila je ženska, bitje moje vrste, mojega stališča, in ljubka intimnost med moškim in žensko je bila mogoča baš tako kot spoštovanje in čišlanje, katerega je bila vedno gotova od mene.

Ko je našla iglo, je dražestno vzkliknila, in jaz sem se zopet pozorneje lotil krmarjenja. Začel sem poizkušati to in ono, privezal sem in zagvoznil krnilo, da je čoln vozil precej dobro brez moje pomoči. Včasih se je zasukal preveč na eno ali drugo stran, vedno pa se je zopet uravnal in na splošno prav zadovoljico plaval.

»Sedaj pa bova zajtrkovala,« sem dejal. »Ampak najprej se morate toplo obleči.«

(Dalje prih.)

Najboljša, najcenejša
kolesa in šivalni stroj
so edino

Petelinčevi
znamke
Gritzner, Adler, Phonix

Bilzu Prešernovega spomenika za vodo.

za dom, obrt in industrijo. Pouk brezplaćen, ugodni plačilni pogoji - Tudi na obroke. - Večletna garancija.

Josip Petelinc, Ljubljana

"GROM" CARINSKO POSREDOVNIŠKI IN ŠPEDI-
CIJSKI BUREAU
LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41.

Naslov brojavkam: "GROM". Telefon int. št. 45-4.

PODRUŽNICE: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavlja vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulturnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. N. za ekspresne pošiljke.

MALI OGLASI
Vsaka beseda 50 para, debelo tiskano
Din 1.—.

NARODNI DOM
ŠTAJERSKA KLET
OSET, Maribor
2 kegliča, klubi, prvevrstna vina.

Tri lepe
poslovne sobe
v I. nadstropju odda z novembrom Pokojniški zavod za namembence v Ljubljani, Gledališka bl. 8.

Otomane
najfinejše izdelave v damastu 700 Din, v blagu 800—1000 Din, modroci iz najfinejše trave 250 Din in vsa tapetniška dela najceneje Rud. Sever, Gosposvetska cesta 6.

Celulozni les
Mehka drva, plača najbolje Fructus, Ljubljana, Krekov trg 10.

Gospod
v najboljših letih, inteligent, samec, želi korespondence z inteligentno samostojno damo. — Ponudbe na upravo lista: pod »Svoboda«.

PREMOG - ČERIN
Wellwa 1/1. - Telef. 56.

Poletna stanovanja
z opremo se dobe v gradščini v Višnji gori. Okoli gradin in v gozdu mirno in prijetno sprejajate. Vpraša se pri oskrbništvu.

Kupimo
star svinec. — Mestna plinarna, Ljubljana.

Oglašujte v »Narodnem Dnevniku«